

Gemeenschappelijke Handelspolitiek
van de EEG

I. Reeds geruime tijd geleden heeft de Commissie voorstellen gedaan met het doel de voorwaarden te scheppen voor het tot stand komen van de gemeenschappelijke handelspolitiek. Deze voorstellen zijn respectievelijk een verordening voor de vaststelling van de gemeenschappelijke liberalisatielijst (1965), een verordening voor de geleidelijke invoering van een gemeenschappelijke procedure voor het beheer van contingenten (1965) en een verordening voor de instelling van een speciale procedure voor de invoer van bepaalde produkten uit bepaalde derde landen (1967). Tot nu toe is men er nog niet in geslaagd de verordeningen vast te stellen.

Tot eind vorig jaar heeft vooral Frankrijk de discussies vertraagd. De drie ontwerp-verordeningen vormen een begin van een handelspolitiek instrumentarium.

Het ligt in de bedoeling om met dit instrumentarium vòòr het einde van de overgangsperiode ervaring op te doen en de verordeningen in het licht van deze ervaringen aan te passen bij het tot stand komen van de gemeenschappelijke handelspolitiek.

De opzet van de ontwerp-verordeningen is zodanig dat zij in beginsel op alle derde landen van toepassing kunnen zijn. De BRD heeft getracht de Oostbloklanden voorlopig uit te sluiten van de werkingssfeer van de verordeningen¹⁾.

1). Volledigheidshalve zij vermeld dat de BRO wel bereid is het speciale invoerregime van toepassing te verklaren voor landbouwverordeningsprodukten uit de Oostbloklanden.

De redenen die de Bondsrepubliek hiervoor heeft aangevoerd zijn van politieke aard. Alhoewel de overige Lid-Staten begrip hebben voor de Duitse moeilijkheden, vinden zij het te ver gaan om a priori de werkingssfeer van de drie verordeningen te beperken, omdat de verordeningen een instrumentarium vormen. Tijdens de Raadszitting van 4/5 november is gebleken dat men het wel eens zal worden over een verklaring die in de Raadsnotulen zal worden opgenomen. Deze verklaring komt hierop neer:

- 1) dat de drie verordeningen voorlopig niet zullen worden toegepast op de Oostbloklanden, voorstellen te,
- 2) dat de Commissie uitgenodigd wordt/doen voor de harmonisatie van de procedures (en het invoerregime) die de Lid-Staten momenteel t.o.v. de Oostbloklanden toepassen en dat de Raad daar tijdig over zal beslissen, teneinde binnen de door het Verdrag van Rome gestelde termijn de gemeenschappelijke handelspolitiek te ontwikkelen en
- 3) dat de Lid-Staten conform art.111 lid 5 zullen trachten hun liberalisatielijsten t.o.v. deze landen op een zo hoog mogelijk peil te harmoniseren.

Het ziet er naar uit dat de Raad binnen niet al te lange tijd de verordeningen zal vaststellen. Men zal om te beginnen het instrumentarium toepassen op de wettelijke landen. Inmiddels zal men met grote spoed aan het werk moeten gaan om nog vòòr het einde van de overgangperiode het invoerregime t.o.v. de Oostbloklanden vast te stellen, dat men t.z.t. zal invoeren. Het is, gezien ook de hierboven genoemde Verklaring, niet uitgesloten dat de Commissie spoedig voorstellen zal doen zowel over het handelsregime als over het instrumentarium. Met name Duitsland is van mening dat het thans ontworpen instrumentarium niet voldoende is om handelspolitiek met de staatshandellanden te voeren.

II. Ook als men gereed komt met het in de vorige alinea geschetste werkschema blijft inmiddels het probleem bestaan dat de Commissie door tijdgebrek niet in staat zal zijn voor het einde van de overgangsperiode met de betrokken derde landen handelsaccorden af te sluiten, terwijl het Raadsbesluit van oktober 1961 de Lid-Staten verbiedt handelsaccorden met derde landen te sluiten met een geldigheidsduur die de overgangsperiode overschrijdt.

De Commissie vraagt zich terecht af of het in het belang van de Lid-Staten is dat deze zich strikt aan het Raadsbesluit zullen houden en alle handelsaccorden met derde landen zullen opzeggen. In een werkdocument van de diensten van de Commissie, dat eind juni j.l. is verspreid, pleit men voor een "nieuwe aanpak" van het probleem van de handelsaccorden. Volgens de Commissie-diensten is het weliswaar na de overgangsperiode niet meer mogelijk voor de lidstaten om handelsakkoorden te sluiten, maar "le Traité ne semble pas exclure la possibilité de maintenir et de continuer à appliquer les accords existants, dans la mesure où la politique commerciale commune ne s'y oppose pas et où des détournements de trafic ou des distorsions de concurrence ne sont pas à craindre".

De diensten van de Commissie ontwikkelen in het werkdocument vervolgens een aantal ideeën, die h.i. enerzijds rekening houden met de belangen van lidstaten en anderzijds verdragsconform zijn. In de bijlage vindt U de voorstellen van de diensten van de Commissie, die in het kort neerkomen op het volgende:
daar de Commissie materieel niet in staat is om voor 1 januari 1970 voor de Gemeenschap de bestaande bilaterale akkoorden te heronderhandelen, continueren de lidstaten ongewijzigd de huidige akkoorden en zullen zij

- a) vòòr 1 april van ieder jaar alle handelsakkoorden aan de Commissie mededelen, waarvan zij de inhoud veranderd zouden willen zien. Dit gebeurt voor het eerst in 1969. De Commissie kan ook de mogelijkheid hebben een dergelijke suggestie te doen;
- b) op dezelfde datum delen de lidstaten mede, welke akkoorden zij beëindigd zouden willen zien. Ook hier kan de Commissie zo'n suggestie doen;
- c) de akkoorden worden stilzwijgend met één jaar verlengd als noch een lidstaat, noch de Commissie a) of b) wil;
- d) als een lidstaat of de Commissie een bestaand akkoord wil heronderhandelen, dan doet de Commissie conform art. 113 aanbevelingen aan de Raad, die haar machtigt de onderhandelingen te voeren. De bestaande akkoorden van de andere lidstaten gaan daarmee op in het gemeenschapsakkoord;
- e) (Komt weinig voor) als een lidstaat of de Commissie een akkoord wenst op te zeggen of te laten verlopen, dan deelt de Commissie dit mede aan de (andere) lidstaten, voorzien van een standpunt van de Commissie. Wanneer binnen één maand na de mededeling van de Commissie geen enkele lidstaat bezwaar heeft gemaakt, kan de betrokken lidstaat het handelsakkoord opzeggen.

III. In het plan van de diensten van de Commissie schuilt een onduidelijkheid waarover in de komende besprekingen in de Centrale Groep van handelspolitiek deskundigen opheldering zou moeten worden gevraagd.

De voorgestelde procedure staat niet toe dat de Lid-Staten nog bilateraal kunnen onderhandelen; de verdragstoestand wordt bevroren. Volgens art. 113 kunnen met ingang van 1-1-1970 onderhandelingen over handelsakkoorden slechts worden gevoerd door de Commissie. De Lid-Staten mogen echter wel de verdragen uitvoeren, maar het is niet duidelijk wat men daaronder moet verstaan.

De Commissiediensten zullen in dit geval moeilijk openlijk of bedekt kunnen toegeven dat men onder "uitvoering van het akkoord" ook kan verstaan dat de verdragssluitende partijen de contingents- en liberalisatielijsten kunnen wijzigen, iets waar het in de praktijk uiteraard op neer komt.

- IV. Tot goed begrip diene dat er verschillende mogelijkheden zijn om de gemeenschappelijke handelspolitiek te verwezenlijken. De meest voor de hand liggende is dat vóór 1 januari 1970 door de Gemeenschap gemeenschappelijke handelsakkoorden afgesloten worden met alle daarvoor in aanmerking komende landen. Het is echter ook denkbaar dat men per 1 januari 1970 alle bilaterale akkoorden opzegt en autonoom een gemeenschappelijk invoerregime instelt. Vervolgens zouden dan geleidelijk gemeenschappelijke akkoorden met geïnteresseerde landen tot stand kunnen komen.

Gesteld kan worden dat beide methoden nog afgezien van politieke bezwaren zeer waarschijnlijk niet tijdig meer in de praktijk kunnen worden gebracht.

- V. 1. Het ziet ernaar uit dat gezien de politieke aarzelingen die er bestaan waarschijnlijk de gemeenschappelijke handelspolitiek niet zal zijn gerealiseerd, waarmee het probleem van de al of niet opzegging van de akkoorden naar voren komt. Dit probleem wordt des te klemmender omdat diverse Lid-Staten zeer binnenkort zullen moeten besluiten of zij één of meer handelsakkoorden zullen opzeggen of niet, daar er meestal sprake is van een opzeggingstermijn van drie maanden. In één enkel geval is het Raadsbesluit van 9 oktober 1961 reeds geschonden.
2. Het procedure-voorstel van de diensten van de Commissie heeft geen betrekking op één van de hierboven bedoelde verdragsconforme oplossingen maar is geïnspireerd door de hierboven vermelde vrees dat de gemeenschappelijke han-

delspolitiek niet zal zijn bereikt binnen de door het Verdrag gestelde termijnen. De Commissie zoekt uiteraard naar middelen om ook na 1 januari 1970 druk te kunnen blijven uitoefenen in de gewenste richting.

3. Gegeven dit feit is het nadelig de bestaande bilaterale verdragen op te zeggen. Dit nadeel wordt ook door andere Lid-Staten gevoeld, reden waarom het Raadsbesluit van oktober '61 in één geval reeds is geschonden. Het is gezien het gestelde onder 1. gewenst dat het Besluit op de één of andere wijze ongedaan wordt gemaakt. Daarmede wordt tevens de mogelijkheid geschapen om met de U.S.S.R. een handelsakkoord af te sluiten waarin dan wel uiteraard een jaarlijkse opzeggingsclausule zou moeten worden opgenomen. Blijft het Raadsbesluit bestaan, dan heeft het praktisch geen zin meer om met dit land tot een akkoord te komen.
4. Teneinde zoveel mogelijk te bespoedigen dat er een gemeenschappelijke handelspolitiek komt en te voorkomen dat er na 1 januari 1970 in het geheel geen procedure zal zijn, zou Nederland het plan van de diensten van de Commissie kunnen steunen.
Wij zullen ons echter daarbij moeten vergewissen, dat deze steun het doeltreffend blijven behartigen van onze h.p.-belangen in materiële zin niet in de weg zal staan.
5. Zou men de gemeenschappelijke handelspolitiek niet voor 1 januari 1970 tot stand weten te brengen, dan lijkt de inbreuk die daarmede op het Verdrag wordt gemaakt in materieel opzicht niet van grote betekenis te zijn. Immers, voor een groot deel is de handelspolitiek reeds gemeenschappelijk. Nog afgezien van het feit dat er een gemeenschappelijk douanetarief is, is de handelspolitiek in de landbouwsector praktisch geheel verwezenlijkt. De associaties vormen eveneens een brok gemeenschappelijke handelspolitiek. Op kwantitatief gebied is ten aanzien van de westelijke wereld de gemeenschappelijkheid voor een groot

bereikt, met uitzondering van Japan. Ten aanzien van dit laatste land lopen de invoerregimen nog uiteen; van de 235 posten die per 1 juni 1968 nog geheel of gedeeltelijk ergens in de Gemeenschap onder contingent vallen zijn er slechts 18 posten die in de gehele Gemeenschap zijn gecontingenteerd, 26 posten in drie douanegebieden, 51 posten in twee douanegebieden en 140 posten in één douanegebied.

De omleiding van het handelsverkeer die uit deze verschillen in invoerregime voortvloeien zijn materieel van geringe betekenis, wanneer men bedenkt dat zowel bij import als bij export de totale handel van de EEG met Japan slechts 1% belooft.

Ook ten aanzien van het Oostblok lopen de invoerregimes uiteen. Uit een studie van de Commissie blijkt dat de toestand per 31-12-1967 als volgt was :

Tariefposten (G.D.T.)	Duitsland	Frankrijk	Italië	Benelux
volledig niet geliberaliseerd	250	140	235	24
gedeeltelijk geliberaliseerd	291	79	112	99
volledig geliberaliseerd	556	878	740	974

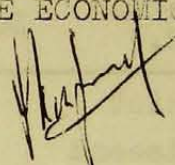
Bovendien is het niet zo, dat de geliberaliseerde posten over en weer gelijk zijn. Ook het Oostblok is echter een kleine handelspartner van de EEG. In 1967 kwam 4% van de import uit deze landen, terwijl 3,7% van de export naar het Oostblok ging.

Het feit dat voorlopig de nationale invoerregimes blijven voortbestaan is te betreuren, maar is in feite niet van grote betekenis. Dit wordt nog eens geïllustreerd door het betrekkelijk geringe aantal beroepen op art. 115. Per 1 februari 1968 mocht Italië 42 produkten van communautaire behandeling uitsluiten,

Frankrijk 23, de BRD 9, België 4, Luxemburg 3 en Nederland 3. Het feit dat de gemeenschappelijke handelspolitiek nog niet geheel is voltooid, blijkt weinig invloed te hebben op het vrije verkeer binnen de Gemeenschap.

VI. De Nederlandse steun aan het plan van de Commissie-diensten zou vergezeld moeten gaan van de wens die ook reeds in de Raad is uitgesproken, dat de Commissie snel voorstellen doet en de Lid-Staten spoed betrachten bij de behandeling van de voorstellen. Dit is een strikte vereiste voor de huidige bilaterale betrekkingen met de Oostbloklanden. Tevens zouden wij nogmaals de nadruk moeten leggen op het feit dat het de wens van Nederland is dat in deze voorstellen ook aandacht wordt besteed aan de uitvoerpolitiek.

gh
DE DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE
BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN,

11.11.1968